

EYLEMİN İDARİLİĞİ KAVRAMI ve İDARİ EYLEMLERDEN DOĞAN TAM YARGI DAVALARINDA DAVA AÇMA SÜRESİ

İYUK 13. md: " İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemelerinin gerekli olduğu, bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilirliği " şeklindedir. Buna göre; idareye başvuru için öngörülen bir yıllık sürenin, idari eylemin tamamlandığı ve yol açtığı zararın ortaya çıktığı tarihten itibaren hesaplanması gerekir. Zira, idari eylemin tamamlandığı ve zararın tam olarak ortaya çıktığı tarih dikkate alınmadan bir yıllık sürenin hesaplanması, bazı hallerde dava açma hakkının kullanılamaması sonucu doğuracaktır. Zararın ortaya çıkmasıyla kullanılması mümkün olan dava hakkını ortadan kaldırır biçimde süre hesabı yapılması, hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz. Bu nedenle tam yargı davasının açılabilmesi için eylemin idariliğinin ve yol açtığı zararın ortaya çıkması zorunludur. Eylemlerin idariliği ve doğurduğu zarar bazen eylemin yapılmasıyla birlikte ortaya çıkarken, bazen de çok sonra, değişik araştırma, inceleme, bilirkişi raporu ve hatta ceza yargılamaları sonucu ortaya çıkabilmektedir. Bu itibarla, 2577 Sayılı Yasa'nın 13. maddesinde öngörülen sürenin eylemin idariliğinin ortaya çıktığı tarihten itibaren hesaplanması zorunludur. Aksi yorumun zarara yol açan eylemin idariliğinin ortaya çıkmasıyla kullanılması mümkün olan dava açma hakkını ortadan kaldıracağı, hak arama özgürlüğü ile bağdaşmayacağı açıktır.

" 21.05.2012 tarihinde sezeryan ile doğum yapan uzman doktor olan davacının, doğum sırasında koter cihazı kullanımı sonucunda vücudunda yanıklar olduğu olayda İdare Mahkemesi'nce; davacının uzman hekim olması nedeniyle zararı fiil (doğum) tarihi itibarıyla öğrenilmiş olduğu, bu kapsamda davacının söz konusu tarihten itibaren, 2577 s. Kanun'un 13. maddesi uyarınca, idareye 1 yıllık zarfında başvuruda bulunması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 19.10.2016 idareye başvurduğu belirtilerek davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir. İstinaf Mercii: " Davacı tarafından, %34 vücut fonksiyon kaybına ilişkin 12.10.2016 günlü engelli sağlık kurulu raporundan sonra 1 yıl içinde idareye başvuruda bulunulduğu, olayda ortaya çıkan zararın 12.10.2016 günlü sağlık raporu ile öğrenildiği, bu tarihten sonra 19.10.2016 tarihinde tazminat istemli başvuruda bulunulduğu, başvurunun reddi üzerine de süresinde iş bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla, her ne kadar mahkeme kararında davacının mesleği de dikkate alınmak suretiyle doğum tarihi itibarıyla zararı öğrendiği, doğum tarihinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde davalı idareye başvuruda bulunulmaması gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiş ise de, tıbbi müdahale sonucu ortaya çıkan zararın, vücut fonksiyon kaybına ilişkin olarak düzenlenen 12.10.2016 tarihli rapor sonucunda kesin olarak öğrenildiğinin kabulü gerekmektedir. 2577 sayılı Yasa'nın 13.maddesinde öngörülen 1 ve 5 yıllık sürenin, eylemin idariliğinin ve yol açtığı zararın kesin olarak öğrenildiği tarihten itibaren hesaplanması zorunludur. Aksi yorumun, zararın ortaya çıkmasıyla kullanılması mümkün olan dava açma hakkını ortadan kaldıracağı, hak arama özgürlüğüyle bağdaşmayacağı açıktır. " (Ankara BİM 10. İDD, 04.04.2018, E:2018/353, K:2018/272)

" Konutunun Van ilinde meydana gelen depremde yıkıldığından bahisle tazminat ödenmesi istemiyle açılan davada; davacı, davalı idarelerin sorumlu ve kusurlu olduğunu, benzer uyumsuzluğa ilişkin olarak (bir başka kişi tarafından) İdare Mahkemesi nezdinde açılan dava sonucunda verilen bilirkişi raporundan duyumla öğrendiğini iddia etmiş, başka bir ifadeyle eylemin idariliğinden bu tarih itibarıyla haberdar olmuştur. Bu durumda, davacının, eylemin idariliğinden haberdar olduktan sonra 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde öngörülen bir yıllık süre içerisinde ilgili idareye başvurduğu ve süresi içerisinde bakılmakta olan davayı açtığı hususunun açık olması karşısında, İdare Mahkemesince işin esasının incelenerek bir karar verilmesi gerekirken, süre aşımı nedeniyle davanın reddine karar verilmesi hukuk aykırıdır. " (Erzurum BİM 2. İDD, 20.04.2017 E:2017/289, K2017/628)

" Davacılar murisinin vefatı ile sonuçlanan olayda, Malatya 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davada yargılanan ve kamu personeli olan sanıklar hakkında, E.2018/457, K.2020/206 sayılı kararlar hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve denetimli serbestlik kararı verildiği, anılan kararın 14.07.2020 tarihinde kesinleştiği, bu tarih itibarıyla eylemin idariliği ile failerin bilinebilmesinin kesin olarak mümkün hale geldiği dikkate alındığında, davanın süresinde açıldığının kabulü gerektiği " (Gaziantep BİM 3. İDD, 17.09.2020, E:2020/504, K:2020/565)

İhtisas Hukuk